T014 BD V 192-Q3-P12 A La Lam Uất Đầu Lam-Phật Sở Hành Tán

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

Phaåm 12: A-LA-LAM UAÁT-ÑAÀU-LAM
Doøng Nhaät quang Cam giaù
Ñeán röøng vaéng laëng kia
Tôùi choã vò Maâu-ni
Ñaïi tieân A-la-lam.
Ca-lam doøng quyù toäc
Xa thaáy Boà-taùt ñeán
Lôùn tieáng xa khen ngôïi
An uûi raèng laønh thay
Chaép tay laãn cung kính
Hoûi thaêm an laønh khoâng.
Hoûi thaêm söùc khoûe roài
Khoan thai cuøng ngoài xuoáng
Phaïm chí thaáy Thaùi töû
Dung maïo raát uy nghi
Goäi nhuaàn, kính ñöùc haïnh
Nhö khaùt uoáng cam loä
Ñöa tay baûo Thaùi töû:
“Bieát Ngaøi xuaát gia laâu
Boû cha, môû khoùa aùi
Gioáng nhö voi thoaùt naøi
Trí saâu, tueä giaùc saùng
Khoûi aên quaû ñoäc naøy.
Thuôû xöa, vua Minh Thaéng
Nhöôøng ngoâi laïi cho con
Nhö ngöôøi ñeo traøng hoa
Khoâ heùo neân vaát boû
Chaúng baèng Ngaøi tuoåi treû
Khoâng leân ngoâi Thaùnh vöông.
Xeùt chí vöõng cuûa Ngaøi
Xöùng ñaùng laø phaùp khí
Neân ngoài thuyeàn trí tueä
Vöôït qua bieån sinh töû.
Heã coù ngöôøi ñeán hoïc
Xeùt taøi roài môùi daïy

Nay toâi ñaõ bieát Ngaøi
Chí vöõng chaéc, quyeát ñònh
Haõy neân heát loøng hoïc
Toâi khoâng giaáu ñieàu chi.”
Thaùi töû nghe daïy baûo
Vui möøng maø ñaùp raèng:
“Ngaøi coù taâm bình ñaúng
Kheùo daïy, khoâng thöông gheùt
Chæ neân heát loøng nhaän
Vieäc mong caàu ñaõ ñöôïc.
Ñi ñeâm ñöôïc ñuoác saùng
Laïc loái ñöôïc ngöôøi daãn
Qua bieån ñöôïc thuyeàn nan
Nay toâi cuõng nhö vaäy
Ñaõ ñöôïc Ngaøi thöông xoùt
Daùm hoûi ñieàu taâm nghi:
Khoå sinh, giaø, beänh, cheát
Laøm theá naøo ñöôïc khoûi?”
Baáy giôø A-la-lam
Vöøa nghe Thaùi töû hoûi
Lieàn ñem caùc kinh luaän
Ñeå giaûi thích sô löôïc:
“Ngaøi laø baäc cô ngoä
Ngöôøi thoâng minh baäc nhaát
Giôø xin nghe toâi noùi
Nghóa soáng cheát, sinh dieät.
Taùnh, bieán, sinh, giaø, cheát
Naêm thöù laø chuùng sinh
Taùnh nghóa laø thuaàn tònh
Chuyeån bieán laø naêm ñaïi
Ngaõ, giaùc cuøng vôùi kieán
Caên theo caûnh laø bieán
Saéc, thanh, höông, vò, xuùc
Ñeàu goïi laø caûnh giôùi
Tay chaân, ngöõ hai ñöôøng
Ñoù goïi naêm nghieäp caên.
Maét, tai, muõi, löôõi, thaân
Ñoù goïi laø Giaùc caên
YÙ caên goàm hai nghóa

Vöøa nghieäp vöøa goïi giaùc
Taùnh chuyeån bieán laø nhaân
Ngöôøi bieát nhaân laø Ngaõ.
Vò tieân Ca-tyø-la
Vaø ñeä töû quyeán thuoäc
Ñoái yeáu nghóa toâi ñaây
Tu hoïc ñöôïc giaûi thoaùt.
Tieân Ca-tyø-la kia
Nay Ba-xaø-ba-ñeà
Giaùc bieát sinh, giaø, cheát
Thuyeát naøy goïi laø kieán
Traùi vôùi thuyeát noùi treân
Thuyeát goïi laø Baát kieán
Nghieäp ngu si aùi duïc.
Thuyeát aáy laø luaân chuyeån
Neáu vöôùng ba thöù naøy
Chuùng sinh aáy khoâng lìa
Baát tín, ngaõ, nghi, laïm
Baát bieät, khoâng phöông tieän
Caûnh giôùi saâu chaáp tröôùc
Maõi naèm trong ngaõ sôû.
Baát tín, ñieân ñaûo chuyeån
Laøm khaùc cuõng hieåu khaùc
Ngaõ noùi, ngaõ hay bieát
Ngaõ ñeán ñi, ngaõ truï
Caùc chaáp ngaõ nhö theá
Ñoù goïi ngaõ taùc chuyeån.
Ñoái caùc taùnh do döï
Phaûi quaáy khoâng phaûi thaät
Khoâng quyeát ñònh nhö theá
Thuyeát aáy goïi laø Nghi.
Neáu noùi phaùp laø Ngaõ
Noùi ñoù töùc laø yù
Cuõng nhö Giaùc vaø Nghieäp
Noùi soá laïi noùi Ngaõ
Khoâng phaân bieät nhö theá
Thuyeát aáy goïi chung Laïm.
Ngu, trí taùnh bieán ñoåi
Khoâng roõ goïi Baát bieät

Leã baùi, tuïng caùc saùch
Saùt sinh teá mieáu trôøi
Nöôùc löûa thaûy laø tònh
Maø sinh töôûng giaûi thoaùt
Caùc thöù kieán nhö theá
Ñoù goïi khoâng phöông tieän.
Keû ngu si chaáp ñaém
YÙ, lôøi noùi, giaùc nghieäp
Vaø caûnh giôùi chaáp ñaém
Thuyeát aáy goïi laø tröôùc.
Caùc vaät ñeàu ngaõ sôû
Ñoù goïi laø nhieáp thoï
Taùm thöù hoaëc nhö theá
Caøng chìm trong sinh töû.
Nhöõng keû ngu ôû ñôøi
Nhieáp thoï laáy naêm tieát:
AÙm si vaø ñaïi si
Töùc giaän vaø sôï seät
Bieáng nhaùc goïi laø AÙm
Soáng cheát goïi laø Si
AÙi duïc goïi ñaïi si
Ngöôøi lôùn sinh meâ laàm
OÂm haän goïi töùc giaän
Taâm haõi goïi sôï seät.
Phaøm phu ngu si aáy
Chaáp ñaém naêm duïc laïc
Soáng cheát laø goác khoå
Xoay laên trong naêm ñöôøng
Chuyeån sinh ngaõ thaáy nghe
Ngaõ bieát, ngaõ laøm ra
Do vì chaáp ngaõ naøy
Thuaän theo doøng sinh töû.
Nhaân naøy khoâng coù taùnh
Quaû cuõng chaúng coù taùnh
Goïi ñoù suy nghó ñuùng
Boán phaùp höôùng giaûi thoaùt.
Thoâng minh vaø ngu toái
Hieån baøy, khoâng hieån baøy
Neáu bieát boán phaùp naøy

Lìa ñöôïc sinh, giaø, cheát.
Sinh, giaø, cheát ñaõ heát
Mau ñöôïc choã voâ taän
Baø-la-moân theá gian
Thaûy ñeàu nöông nghóa naøy
Tu haønh caùc phaïm haïnh
Cuõng noùi roäng ngöôøi nghe.’
Thaùi töû nghe lôøi aáy
Laïi hoûi A-la-lam:
“Theá naøo laø phöông tieän
Roát raùo ñeán choã naøo?
Thöïc haønh phaïm haïnh naøo?
Laïi neân vaøo luùc naøo?
Vì sao tu phaïm haïnh?
Phaùp neân ñeán choã naøo?
Caùc yeáu nghóa nhö theá
Xin noùi ñuû toâi nghe.”
Baáy giôø, A-la-lam
Noùi nhö kinh luaän kia
Töï duøng tueä phöông tieän
Laïi giaûi thích sô löôïc:
“Tröôùc lìa tuïc xuaát gia
Y theo haïnh khaát thöïc
Tu taäp caùc oai nghi
Vaâng giöõ caùc chaùnh giôùi
Ít muoán vaø bieát ñuû
Ngon dôû ñeàu thoï nhaän
Moät mình tu vaéng laëng
Sieâng tu caùc kinh luaän
Thaáy tham duïc sôï seät
Lìa duïc ñöôïc thanh tònh,
Giöõ caùc caên vaøo laøng
Taâm soáng trong vaéng laëng
Lìa duïc aùc baát thieän
Caùc phieàn naõo coõi Duïc
Xa lìa sinh vui möøng
Ñöôïc thieàn sô giaùc quaùn.
Ñaõ ñöôïc vui Sô thieàn
Cuøng vôùi taâm giaùc quaùn

Cho ñoù laø ñaëc bieät
Taâm ngu si öa ñaém
Taâm nöông xa lìa vui
Qua ñôøi sinh Phaïm thieân.
Ngöôøi trí töï bieát ñöôïc
Phöông tieän duøng giaùc quaùn
Tinh taán caàu tieán leân
Töông öng Thieàn thöù hai
Meâ ñaém vui möøng kia
Ñöôïc sinh trôøi Quang aâm,
Phöông tieän lìa vui möøng
Tu leân Thieàn thöù ba
An vui khoâng caàu thaéng
Sinh leân trôøi Bieán tònh,
Xaû boû yù vui aáy
Chöùng ñöôïc thieàn thöù tö
Khoå vui ñeàu ñaõ döùt
Hoaëc nghó raèng giaûi thoaùt
Nhôø phöôùc Töù thieàn kia
Ñöôïc sinh trôøi Quaûng quaû.
Chö Thieân naøy soáng laâu
Neân goïi laø Quaûng quaû
ÔÛ ñoù thieàn ñònh khôûi
Thaáy coù thaân laø loãi
Taêng tieán tu trí tueä
Chaùn lìa Thieàn thöù tö
Quyeát ñònh caàu tieán theâm
Tìm caùch tröø saéc duïc
Tröôùc caùc loã treân thaân
Daàn daàn tu côûi môû
Cuoái cuøng phaàn vöõng chaéc
Ñeàu thaønh töïu khoâng quaùn
Tieán quaùn voâ löôïng thöùc
Kheùo leùo trong vaéng laëng
Lìa ngaõ vaø ngaõ sôû
Quaùn saùt voâ sôû höõu.
Voâ sôû höõu xöù naøy
Vaên-xaø da xöông lìa
Chim hoang thoaùt khoûi loàng

Xa lìa khoûi caûnh giôùi
Giaûi thoaùt cuõng nhö vaäy.
Baø-la-moân treân ñaây
Lìa thaân thöôøng baát taän
Ngöôøi trí phaûi neân bieát
Ñoù laø chaân giaûi thoaùt.
Phöông tieän maø Ngaøi hoûi
Vaø ngöôøi caàu giaûi thoaùt
Nhö lôøi toâi noùi treân
Ngöôøi tin saâu neân hoïc.
Vò tieân Laân-kyø-sa
Cuøng vôùi Xaø-na-giaø
Tyø-ñaø-ba-la-sa
Vaø ngöôøi caàu ñaïo khaùc
Ñeàu töø nôi ñaïo naøy
Maø ñöôïc chaân giaûi thoaùt.”
Thaùi töû nghe Tieân noùi
Suy nghó nghóa thuù aáy
Phaùt khôûi duyeân ñôøi tröôùc
Roài laïi thöa hoûi nöõa:
“Nghe Ngaøi trí tueä cao
Nghóa nhieäm maàu saâu xa
Bieát nhaân maø khoâng boû
Chaúng phaûi ñaïo roát raùo.
Taùnh chuyeån bieán bieát nhaân
Noùi raèng ngöôøi giaûi thoaùt
Toâi quaùn sinh phaùp naøy
Cuõng laø phaùp chuûng töû.
Ngaøi cho ngaõ thanh tònh
Ñoù laø chaân giaûi thoaùt
Neáu gaëp nhaân duyeân hoäi
Thì trôû laïi buoäc raøng
Gioáng nhö chuûng töû kia
Giôø, ñaát nöôùc löûa gioù
Lìa tan sinh traùi lyù
Gaëp duyeân chuûng laïi sinh
Nghieäp nhaân aùi voâ tri
Boû thì goïi giaûi thoaùt.
Caùc chuùng sinh coøn ngaõ

Khoâng giaûi thoaùt roát raùo
Nôi nôi boû ba chuûng
Maø laïi ñöôïc ba thaéng
Vì ngaõ thöôøng coù neân
Kia phaûi theo nhoû nhieäm
Vì theo loãi nhoû nhieäm
Neân taâm lìa phöông tieän
Tuoåi thoï ñöôïc laâu daøi.
Ngaøi cho chaân giaûi thoaùt
Ngaøi noùi lìa ngaõ sôû
Neáu lìa thì khoâng coù
Caùc soá ñaõ khoâng lìa
Laøm sao lìa Caàu-na?
Cho neân coù Caàu-na
Neân bieát chaúng giaûi thoaùt.
Caàu-ni vaø Caàu-na
Nghóa khaùc maø theå moät
Neáu noùi lìa nhau thì
Khoâng heà coù vieäc aáy.
Saéc noùng xa lìa löûa
Löûa khaùc khoâng theå ñöôïc
Nhö tröôùc khi coù thaân
Thì khoâng heà coù thaân
Nhö theá tröôùc Caàu-na
Cuõng khoâng coù Caàu-ni
Cho neân tröôùc giaûi thoaùt
Sau môùi bò thaân buoäc
Laïi bieát do lìa thaân
Hoaëc bieát hoaëc khoâng bieát
Neáu noùi laø coù bieát
Thì neân coù choã bieát
Neáu nhö coù choã bieát
Thì chaúng phaûi giaûi thoaùt
Coøn neáu noùi khoâng bieát
Thì ngaõ khoâng duøng ñöôïc.
Lìa ngaõ maø coù bieát
Thì ngaõ ñoàng goã ñaù
Bieát ñuû caû tinh thoâ
Boû thoâ maø troïng tinh

Neáu boû ñöôïc taát caû
Thì vieäc laøm roát raùo.”
Lôøi A-la-lam noùi
Khoâng vui loøng Thaùi töû
Bieát chaúng Nhaát thieát trí
Neân ñi tìm vò khaùc
Ñeán choã tieân Uaát-ñaø.
Kia cuõng chaáp coù ngaõ
Tuy quaùn caûnh nhoû nhieäm
Thaáy loãi töôûng, baát töôûng
Lìa truï töôûng phi töôûng
Laïi khoâng coù ñöôøng ra
Vì chuùng sinh ñeán ñoù
Seõ laïi bò lui suït.
Vì Boà-taùt mong thoaùt
Laïi boû tieân Uaát-ñaø
Ñeå caàu ñaïo maàu hôn
Beøn leân nuùi Giaø-xaø
Thaønh teân Khoå haïnh laâm
Naêm Tyø-kheo tröôùc ôû.
Thaáy naêm Tyø-kheo aáy
Kheùo thu nhieáp caùc caên
Giöõ giôùi tu khoå haïnh
ÔÛ röøng khoå haïnh kia
Caïnh soâng Ni-lieân-thieàn
Vaéng laëng raát an vui,
Boà-taùt lieàn ñeán ñoù
Ngoài moät choã suy nghó.
Naêm Tyø-kheo bieát Ngaøi
Chuyeân taâm caàu giaûi thoaùt
Neân heát loøng cuùng döôøng
Nhö kính trôøi Töï taïi,
Nhuùn mình thôø laøm thaày
Moãi böôùc thöôøng khoâng rôøi
Gioáng nhö ngöôøi tu haønh
Caùc caên tuøy taâm chuyeån.
Boà-taùt sieâng tìm caùch
Ñeå vöôït giaø, beänh, cheát
Chuyeân taâm tu khoå haïnh

Tieát cheá thaân queân aên
Tònh taâm giöõ trai giôùi
Ngöôøi tu khaùc khoâng kham.
Thieàn tö trong vaéng laëng
Roøng raõ suoát saùu naêm
Ngaøy aên moät haït meø
Thaân theå raát oám gaày
Mong ñoä ngöôøi chöa ñoä.
Hoaëc naëng laïi caøng chìm
Ñaïo nhôø tueä giaûi thoaùt
Khoâng aên, chaúng phaûi nhaân
Thaân theå tuy suy yeáu
Nhöng taâm tueä caøng saùng
Taâm roãng, thaân nheï nhaøng
Tieáng khen vang khaép nôi
Nhö vaàng traêng môùi moïc
Hoa Cöu-maâu-ñaàu nôû
Tieáng thôm vang khaép nöôùc
Gaùi, trai ñua ñeán xem.
Thaân hình nhö caây khoâ
Qua thôøi gian saùu naêm
Chaùn sôï khoå sinh töû
Chuyeân caàn nhaân Chaùnh giaùc
Töï nghó chaúng nhôø ñoù
Lìa duïc, tòch quaùn sinh
Chaúng nhö Ta luùc tröôùc
ÔÛ döôùi caây Dieâm-phuø
Ñöôïc phaùp chöa töøng coù.
Neân bieát ñoù laø Ñaïo
Ñaïo chaúng do thaân gaày
Thaân caàn phaûi coù söùc
Uoáng aên nuoâi caùc caên
Caên vui giuùp taâm an
Taâm an thuaän vaéng laëng.
Laëng laø nhaân thieàn ñònh
Nhôø thieàn bieát thaùnh phaùp
Söùc phaùp ñöôïc khoù ñöôïc
Vaéng laëng lìa giaø cheát
Lìa caùc caáu baäc nhaát

Caùc phaùp maàu nhö theá
Ñeàu nhôø uoáng aên sinh.
Suy nghó nghóa aáy roài
Taém goäi soâng Ni-lieân
Taém xong, ñònh böôùc leân
Söùc yeáu, khoâng leân ñöôïc
Thieân thaàn uoán caønh caây
Ñöa tay vòn böôùc leân.
Baáy giôø, caïnh röøng aáy
Coù moät coâ gaùi noï
Chaên boø teân Nan-ñaø,
Trôøi Tònh cö ñeán baûo:
“Boà-taùt ôû trong röøng
Coâ neân ñeán cuùng döôøng.”
Nan-ñaø-baø-la-xaø
Vui möøng ñeán choã Ngaøi
Tay ñeo xuyeán ngoïc traéng
Thaân maëc aùo maøu xanh
Maøu traéng, xanh aùnh nhau
Nhö nöôùc thaáy boùng chìm
Taâm kính tin hôùn hôû
Cuùi leã chaân Boà-taùt
Kính daâng chaùo söõa thôm
Cuùi xin thöôøng xoùt nhaän.
Boà-taùt nhaän vaø duøng
Naøng ñöôïc quaû hieän phaùp
Duøng xong, caùc caên vui
Kham thoï nhaän Boà-ñeà
Caû thaân theå saùng ngôøi
Ñöùc haïnh caøng theâm cao
Nhö traêm soâng ñoå bieån
Trôøi, traêng caøng theâm saùng.
Naêm Tyø-kheo thaáy Ngaøi
Kinh ngaïc, laáy laøm laï
Cho Ngaøi taâm ñaïo luøi
Boû ñi, tìm choã toát
Neáu ngöôøi ñöôïc giaûi thoaùt
Naêm ñaïi ñeàu xa lìa.
Boà-taùt ñi moät mình

Ñeán döôùi coäi Caùt töôøng
Ngay döôùi coäi caây aáy
Thaønh ñaïo Ñaúng chaùnh giaùc.
Nôi aáy ñaát roäng baèng
Coû meàm môn môûn moïc
Sö töû khoan thai böôùc
Moãi böôùc, ñaát rung chuyeån
Ñaát caûm ñoäng roàng muø
Vui möøng, maét ñöôïc saùng
Noùi töøng thaáy Phaät tröôùc
Töôùng ñaát rung nhö nay.
Ñaáng Maâu-ni toân quyù
Maët ñaát khoâng ai hôn
Moãi böôùc chaân ñaïp ñaát
Tieáng rung chuyeån aàm aàm
AÙnh saùng maøu chieáu khaép
Nhö maët trôøi saùng hoâm.
Naêm traêm con chim xanh
Treân khoâng nhieãu beân phaûi
Laøn gioù maùt nheï nhaøng
Thuaän theo maø cuoán troøn
Caùc ñieàu laønh nhö theá
Ñeàu ñoàng Phaät quaù khöù
Cho neân bieát Boà-taùt
Seõ thaønh ñaïo Chaùnh giaùc.
Ñöôïc ngöôøi caét coû kia
Cho coû meàm thanh tònh
Beøn traûi döôùi goác caây
Chaùnh thaân maø an toïa
Ngoài kieát giaø, khoâng ñoäng
Nhö roàng buoäc laáy thaân
Quyeát khoâng rôøi choã naøy
Tu taäp ñeán roát raùo.
Khi Ngaøi phaùt theä naøy
Trôøi, roàng ñeàu möøng vui
Gioù maùt nheø nheï thoåi
Coû caây khoâng xaøo xaïc
Taát caû caùc caàm thuù
Im baët khoâng tieáng keâu

Ñoù laø töôùng noùi leân
Boà-taùt seõ thaønh ñaïo.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.